

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Советэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган

ЕСТЕСТВЕННО-НАУЧНА ПРОПАГАНДЫН ХЭМЖЭЭ УЛАМ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

ВКП(б)-гэй ЦК болбол идеологическа асуудалнуудад шийдвэрлэнэ...

сөөн уншагдадаг, хөөрөлдөөнүүд болон газет уншалга хаа яа болог...

Шажанай идеологидо эсэргүүтэй шанга, саг үргэлжин тэмсэл ябуулжа байгаагүй наа, ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ зорилгыг амжалтагтайгаар шийдхэг болошгоүй...

Естественно-научна пропагандин хангалтагуй муугаар ябуулжа байганаиниш, муу байгаалин үзэгдэлүүдые буруугаар тунхаглаха баримтануудта үзэгдэдэг...

Эдэ аймагуудта уншагдажа байгаа лекцинуудай тематикаше үргэн байна. Байгаалин хүгжэлтын хуули ёһые ойлгуулжа үгэдэг естественнанин элдэб янзын асуудалуудад лекцинууд уншагдадаг...

Естественно-научна пропаганда хадаа ажабайдалтай, практикатай нигта холбоотой, мүнөө сагай наукин зорилготой хүсэд таараха ёһотой...

В. И. Лениний нэрэмжэтэ хүдөө ажахын Бүхэсоюзна Академин ойн баярай Сессии Октябрийн 28-да Москвада союзуудай Байшангай Колонно зал соо В. И. Лениний нэрэмжэтэ хүдөө ажахын Бүхэсоюзна Академин байгуулагданнаа хойшо хорин жэл гүйсэһэнэй ойдо зориулагдан, тус Академин ойн баярай сессии нэгдэбэ...

Шажанай реакциноно удхашанарыг элишлэн харуулан, шажанда эсэргүүтэ темээр лекцинуудые жэшээлхэдэ, «шажанай бии бололо тухай», «коммунизм ба шажан», «наука ба шажан», «Марксизм-ленинизм шажан тухай» лекцинуудые олоор уншаха хэрэгтэй...

Наука ба ухаалан зохёолгын талаар Сталинска шангай Комитетдэ СССР-эй Министруудай Советдэй дэргэдхи наука ба ухаалан зохёолгын талаар Сталинска шангай Комитетдэй пленум октябрийн 25-да нэгдэбэ...

Академин президент академик Т. Д. Лысенко тус сессиие нэгээд, нүхэр И. В. Сталинэй заабарьяр байгуулагдан энэ Академин хүгжэлтын зам тухай хэлэбэ. Сессии болбол нэрвемэ алыгаташлага дорой И. В. Сталин түрүтэйгээр ВКП(б)-гэй ЦК-гэй Политбюроо хүндэтэ президиумдэ хунгаба Академик И. И. Презент В. И. Лениний нэрэмжэтэ хүдөө

Украинска Советскэ Социалистическэ Республикын Верховно Советдэй Президиумдэ

Советскэ Социалистическэ Республиканыуудай Союзай Верховно Советдэй Президиум болбол украинска арадай нэгэдэмэл Украинска Советскэ Гүрэн боложо хамтаран нилэһэнхэ хойшо арбан жэл гүйсэһэнтэй дашарамдуулан, Украинска Советскэ Социалистическэ Республикын худалмаришадые, колхознигуудые, интеллигенцие болон бүхы ажалшадые халуунаар амаршална...

Советскэ Социалистическэ Республиканыуудай Союзай Верховно Советдэй Президиум болбол Украинска ССР-эй худалмаришад, колхознигууд болон интеллигенци хадаа Ленин-Сталинэй партиин сэсэмэргэн хүтэлбэри дорой, Советскэ Союзай арадуудай хани барисаата бул дотор, республикынгаа ажахые ба культурые саашань хүгжөөхын түлөө, нигтэ ажалшадай материална ба культурна хэмжээ дээшлүүлхын түлөө, манай Агууехэ Социалистическэ Эхэ ороной хүсэ шадалье улам бөхжүүлхын түлөө саашаашае шэн зоригтойгоор тэмсэжэ байха гэжэ батаар этгэнэ...

Украинскэ Социалистическэ Республиканыуудай Союзай Верховно Советдэй Президиум болбол украинска арадай нэгэдэмэл Украинска Советскэ Гүрэн боложо хамтаран нилэһэнхэ хойшо арбан жэл гүйсэһэнтэй дашарамдуулан, Украинска Советскэ Социалистическэ Республикын худалмаришадые, колхознигуудые, интеллигенцие болон бүхы ажалшадые халуунаар амаршална...

Украинскэ Социалистическэ Республиканыуудай Союзай Верховно Советдэй Президиум болбол украинска арадай нэгэдэмэл Украинска Советскэ Гүрэн боложо хамтаран нилэһэнхэ хойшо арбан жэл гүйсэһэнтэй дашарамдуулан, Украинска Советскэ Социалистическэ Республикын худалмаришадые, колхознигуудые, интеллигенцие болон бүхы ажалшадые халуунаар амаршална...

Белорусска Советскэ Социалистическэ Республикын Верховно Советдэй Президиумдэ

Советскэ Социалистическэ Республиканыуудай Союзай Верховно Советдэй Президиум болбол белорусска арадай нэгэдэмэл Белорусска Советскэ Гүрэн боложо хамтаран нилэһэнхэ хойшо арбан жэл гүйсэһэнтэй дашарамдуулан, Белорусска Советскэ Социалистическэ Республикын худалмаришадые, колхознигуудые, интеллигенцие болон бүхы ажалшадые халуунаар амаршална...

Советскэ Социалистическэ Республиканыуудай Союзай Верховно Советдэй Президиум болбол ажахын ба культурно-байгуулалгада, ажалшадай материална танилгэн байдалые саашадан дээшлүүлгэдэ, манай Агууехэ Социалистическэ Эхэ ороной хүсэ шадалье бөхжүүлхэ хэрэгтэ шэн шэй амжалтануудые туйлахыен Белорусска Советскэ Социалистическэ Республикын ажалшадта хүсэһэнэ...

АГУУЕХЭ ОКТЯБРИН XXXII ЖЭЛЭЙ ОЙН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Жэлэйнгээ түсэб дүүргэбэ «Бурмонголес» трестын Черёмуховско леспримхозой коллективэй гэшүүд Агууехэ Октябрийн 32 жэлэй ойн хүндэ...

Эрхим Сэлэг Галуута-Нуурай түмэрзаймай узелай коллективүүд Агууехэ Октябрийн 32 жэлэй ойдо эрхим бэлдэжэ байна...

Стахановска вахтада Октябрийн урда тээхи социалистическэ мурсысөөе үүсхэһэн Улан-Удэ станицин депогой паровознигууд стахановска вахтада жагсажа, паровозуудайнгаа техникескэ ябалгые улам хурдалдаха...

20000 түхэриг арбилба Улан-Удэ станицин депогой технигууд ба инженерүүд 1949 оной үнгэрэгшэ 9 нара соо паровозуудые заһабарилгын хүндэ хүшэр худалмарины механизацила тухаа 30 гаран ухаалан зохёолгын дурдалхалуудые оруулан байгаа...

Барилгашадай амналта Лениний орденто ПВЗ-гэй коммунальна ажахын таһагай барилгашад Октябрийн урда тээхи социалистическэ мурсысөөндэ ороод, горьтойхон амжалтануудые туйлажа байна...

40 үдэрсөөр түрүүлбэ Мяха-консервын комбинадайд транспортна таһагай худалмаришад ашаа шэрэхэ жэлэйнгээ түсэбтэ 40 үдэрсөөр түрүүлэн дүүргэбэ...

Арадай демократик оронуудта

БОЛГАРИН ЭГЭЭН ҮНДЭР ПИК ДЭЭРЭ И. В. СТАЛИНАЙ БЮСТ ТАБИГДАА Софийска «Динамо» гэжэ спортивна обществын 40 гэшүүд-туристууд хаядаа хоёр үдэр ябажа, Болгаридхи балканска уулуудай эгээн үндэр пик—Мус Алла дээрэ гараад, тэндэ И. В. Сталинэй ехэ бронзово бюст табига...

И. В. СТАЛИНАЙ ЗОХЁОЛНУУДАЙ СУГУУЛУУБАРИН НЭГЭДЭХИ ТОМ ВЕНГЕР ХЭЛЭН ДЭЭРЭ ХЭБЛЭГДЭА Иосиф Виссарионович Сталинэй Зохёолнуудай суглууларин на гэдхи том венгер хэлэн дээрэ Будапештдэ хэблэгдэбэ...

МАРШАЛ Ф. И. ТОЛБУХИНАЙ НЭРЭМЖЭТЭ БУЛЬВАР Бухарест городой сагуурын комитетдэй тогтоолоор, румынскэ столицын бульваруудай нэгэһини—Маршал Ф. И. Толбухинай нэрэмжэтэ бульвар гэжэ нэрлэгдэбэ...

ЧЕХОСЛОВАКИДА ХУТЭЛБЭРИЛХЫ КАДРНУУДЫЕ БЭЛЭДХЭНЭ Дальний Врежан городто Чехословакиян газартаряаланга Министерствын центральна һургуули нэгдэбэ...

Гурбан ЖЭЛЭЙНГЭЭ ТҮСЭБ ДҮҮРГЭНЭ Польшын предпритиинууд жэлэйнгээ ба гурбан жэлэйнгээ түсэбтэ болзорхоо урид дүүргэжэ байна...

СОВЕТСКО-КОРЕЙСКЭ ХАНИ БАРИСАНАЙ ДЕКАДА Советскэ культурын ба дуу-ско-корейскэ хани барисанаа када Хойто Корейдэ эмхидхэһэн Энэниин худалмаришад ба ажалшад ажалай амжалтануудата табига...

40 үдэрсөөр түрүүлбэ Мяха-консервын комбинадайд транспортна таһагай худалмаришад ашаа шэрэхэ жэлэйнгээ түсэбтэ 40 үдэрсөөр түрүүлэн дүүргэбэ...

Колхозуудта хубийн ба нийтийн интересүүдье тааруулха тухай

(Кабанскийн аймагай колхозно нсрторганизацинуудай коммунистуудай суглаан дээрэнэ)

Кабанскийн колхозуудай парти-
на организацинуудай коммунист-
нуудай аймагай суглаан болобо.
Энэ суглаан дээрэ партини гешүүд
ба кандидатуд хамта 180 хүн
байлсаба. «Колхозуудга хубийн
ба нийтийн интересүүдье тааруул-
ха тухай» элдхэлые ВКП(б)-гэй
айкомой секретарь нүхэр А. Куд-
рев хээ.

Колхозуудые эмхидхэлдэ-ажы-
нын талаар бэхижүүлхэд хубийн
ба нийтийн интересүүдье зүбөөр
тааруулха ябадалай ямар удхаша-
нартай байһанай тухай тогтожо
хэлхэ зуураа, аймагайнга түрүү
колхозуудай туйлалтануудые то-
дорхой жэшээнүүдээр баримталан
харуулба. Сталинойн нэрэмжэтэ,
17 партсьездын нэрэмжэтэ ба
«Майн 1» колхозуудай гешүүд
өөһэдэнтөө шэн зоригто ажаллаар
артельнүүдэ эмхидхэлдэ-ажынын
талаар бэхижүүлжэ шадаһан бай-
ха юм. Ушарын, тэдэ колхозууд-
ай гешүүд өөһэдэнтөө хубийн
нийтэсүүдье колхозуудайнга
нийтийн интересүүдтэй зүбөөр та-
аралдуулан ябуулдаг ба хүдөө
ажынын артелиин Уставые нари-
наар сахидга байна. Эгээл тиймэ
дээрхээ хүдөө ажынын продукт-
нуудые тушаалгаар гүрэнгэйгөө
жал бүри болзооро урид тоосо-
дог, урсагаа дэвшүүлдэг, ни-
тынгээ малай тоо толгойе олош-
руулдаг ба ашаг шамьены дэвш-
лүүдэг.

— Гэгдэжэ ябадаг, эко-
номическа нула колхозууд жал
эрхэ бүри улам үсөөн бо-
ложо байна, — гэжэ элдхэлшэ
хэлнэ. Юундэ гэгдэхэдэ, колхозни-
гууд артелинтэй ажыны юундэ-
ныс үлүүсэр ханажа, хамаг хүсэ
шаладаа тэрэндэ үгэдэг. Манай
аймагай 3 мянга шахуу хүнүүд
Советск Союзай орденууд ба ме-
дальнуудар шэн зоригто ажа-
лайнга түлөө шагналдаа гэжэ
хэлбэл колхозно тарашадай баа-
таршалгань алтэ болоно. 300 ша-
хуу колхознигууд БМАССР-эй
Верховно Советий Президиумий
Хундэлхэй грамотануудые абаян
ба 30 колхознигуудта «Республи-
кын эрхим малшан» гайн нэрээр-
гэ олгогдоһон байна. 1948 он соо
100 гаран колхознигууд ажалай
намалтэ түлбэри абаа.

Гэхэтэй хамта, зарим гэгдэнги
хүнүүдэй ухаан бодолдо капита-
лизмын үлдэгдэлүүд бий байдаг.
Энэ хадаа ажалай ба гүрэнэй
жаг заршамые элдхэ, социалист-
ическэ зөөридэ һалан муугаар
хандаха, социалистическэ ёһо гу-
римые элдхэ гэхэ мэтын яба-
далнууд дээрэ харагдана.

— Колхозуудые эмхидхэлдэ ба
ажынын талаар саашалань бэхи-
жүүлхэ зорилго болбол, — гэжэ
элдхэлшэ саашань хэлэбэ, — кол-
хознигуудай хубийн интересүүдье
нигтэ колхозно, нийтэ гүрэнэй ни-
тересүүдтэй улам бүри таарал-
дуулха ябадал мүн болоно.

Колхознигууд — ударнигуудай
Бүхэсоюзна хоёрдох сьездын ком-
миссин заседаны дээрэ нүхэр
Сталин нигэжэ хэлэ: «...нийтийн
хэрэгшэлүүдье хангахын тула
ийднүн, нилээд томо, шидэхэ
панартай, артелинь ажыны бий бай-
даг, гэхэтэй хамта мүн колхозни-
гуудай хэрэгшэлүүдье хангахын
тула хубийн багахан ажыны бий
байдаг ушарнуудые үнэлнэ болгохо
хэрэгтэй. Хубийн хэрэгшэлүүд
ба хубийн дүр хэсүлнүүд бий
байһан халань, энэниие тоонгүй
байжа болохогүй, энэнгүйгөөр
колхозуудые бэхижүүлхэ аргагүй.
Колхознигуудай хубийн интересүү-
дье колхозуудай нийтийн интере-
сүүдтэй зохиолдуулан тааруулга —

энэ лэ колхозуудые бэхижүүлхэ
арга нүхсэл мүн болоно».

Партийна организацинууд бол-
бол гүрэнэй интересүүдье хам-
гаалха. колхозно байгуулалтын
наггин, ойроо хүртэшгүйн үндэнэ
нуурин болохо социалистическэ
зөөрние химгадан хаража, эдэ гү-
рэнэй интересүүдье үдэр бүри, саг
бүри сахиха ёһотой.

Элдхэл тушаа олон хүнүүд үгэ
хэлэ. Үгэ хэлэгшэд эхин партор-
ганизацинуудай ба зарим колхоз-
зуудай правленинүүдэй худалма-
риин, зарим коммунистуудые
шүүмжэлһэн байна.

ХУБАЛЗА ЁНОНОЙ
АЖАБАЙДАЛ ЭРХИЛЭЭШЭДТЭ
—КОЛХОЗДО НУУРИ
БАЙХАГУЙ

Твороговский сельсоветэй «По-
беда» колхозой эхин парторгани-
зацин ба правлениин худалма-
риинд элдхэл соошые, мүн хэлэһэн үгэ-
нүүд соошые шүүмжэлдэ орбо.
Тус колхоз ажыхага хүжөөхын
тулалда бүхы арга боломжонууд-
тай: тарьяалангайн газар байн,
сашалангын элбэг, бэлшээрнин
газар байн. Адуу малынь ашаг
шэмэтэй, барилга, мори угаа, эр
зэмсэг гэхэ мэтэ бии. Гөбшье,
энэ колхоз гэгдэжэ ябадаг. Юундэ
гэгдэхэдэ, хубийн ба нийтийн ин-
тересүүд энэ зүбөөр тааруулдаг-
нагүй. Колхознигууднаа байтаг
түндэхи хүтэлбэрилгэшэд өөһдөө
хүдөө ажынын артелиин Уставые
эблэдэг байна. Энэний урда тээ
түрүүлгшэ байһан Дедогин гэгшэ
гэр шадараа 1,80 гектар газар
эзэлдэг, үмсэдөө 16 толгой мал
барилга байдаг. Тэдэнэй 10 тол-
гойнь — үхэр. Тэрэнэй гэр бүлүн-
дэдэ 6 хүн байбашье, колхоздоо
нэгэнниншье худалмэрилдгүй
байгаа. Харин, колхознигуудай
нэртэ зүүгдэл лэ, колхозой хамаг
бүхы баялг болон хүнзэлэтэ
нүүдые эдлэлсэжэ байдаг нэн. Де-
догоин өөрөө колхозые хүтэл-
рилдэггүй, харин архи уугаад лэ,
загаһа хулуугаа лэ, тэрэнээ худ-
далдажа, хонжоо наймаа хэжэ
ябадаг байгаа. Гадна, Дедогин
колхозой газарые ишэ тишэнь
хубаажа, уридэг байба. Тогтоо-
долом нормоһоо үлүү газар абаян
44 ушар энэ колхоздо үзэгдэһэн
байна. Колхозой Устав эблэдгү-
дэй тоодо коммунистууд Шайдур-
ов ба Безродных гэгшэд оролсо-
но. Коммунистуудай нимэ юумэ
хэжэ ябахые харахада бэшэ кол-
хознигуудые ажалай жаг зар-
шамые эблэдэг болоо нэн. Тинмэ
тулалда «Победа» колхоз гэгдэн-
ги колхоз болобо.

Колесовский сельсоветэй «Путь
социализма» колхозой Копалкина
гэгшын бүлэ амганиндаа гарабад-
д гэжэ худалаар акт зохиооод,
усалда шадалай хоёр ушасток
ээлэжэ байдаг. Эдэнэр 8 үхэр, 2
гахай тэжээжэ байдаг юм. Копал-
кина үмсынгөө зөөрние айхабат-
ар ехэ болгоод, колхоздоо хүдэлхэ
сагынь болодоггүй.

Аймагай хэдэн олон колхозууд-
та нимэ нэгэн гурим тогтоогдоһон
байна гэбэл: артелиин гешүүн бү-
хэндэ харгаабха тариха ушастогые
даалгажа үгэхэ, тингээд колхозник
бүхын тэрэ ушастогаа харуулалха,
намар хартаабхынь малтайга
абаад колхозойнгоо складта ту-
шааха, энэнийнгэ түлөө ажалта
үдэр абаха ёһотой. Энэ харгээ
тон дайшаалтай байһанай тухай
хэлэдышье яахаб!

Гэхэтэй хамта, дааж абаһан
ушасток дээрэ бэшэ хүнүүдые зар-
жа ажалдуулдаг, ажалта үлэ-
рынь өөртөө бэшүүлдэг, социа-
листическэ ёһо журамда таараха-
гүй ябадал гаргадаг хүнүүд хаа-

ба. Мүнөө жэл, февраль һара соо,
парторганизаци болбол тарьяан-
ажалай байдалые али бүхы та-
лаарын зүбшэн хэлсээд, тодорхой
тогтоол гаргаһан байна. Партийна
организацин секретарь нүхэр
Доржиев суглаанай нүүлээр тог-
тоолоо заабол дүүргэхэ гэгшэн зо-
рилго урдаа табижа, нэгдэхээр,
эмхидхэлдэ худалмэриин, хоёрдо-
хёр, тогтоолой дүүргэлтын шал-
галтые тон найнаар табиба. Уда-
нышгүй энэ худалмэриин найн үр-
гэбэ. «Зориг» колхоз хабарай тар-
илгыне агротехническэ заабарин
ёһоор үнгэргэжэ, найн ургаса ур-
гуулаад, октябрийн 1-дэ таряа ту-
шаалгаа дүүргэ. Мүн тус колхоз
мүнөө үрлээ дүүрэнэр хааһан ба
колхознигуудай ажалта үдэрнүүдтэ
ялэдгэ ехэ таряа талха хубааха
болоһон байна.

А. Санжнев,
ВКП(б)-гэй Курумканай ай-
комой партины, профсоюзна ба
комсомольско организаци-
нуудай талгагыне даагша.

яа байдаг юм. Тусгаарлабал,
«Красный партизан» колхозой тү-
рүүлгшэ И. Сурановой намган —
Варвара Суранова гэгшэ тиймэ
болохогүй ябадал гаргаһан байна.
Өөһэдэнтөө хара мурые хара-
һан, баяжахаһа бэшэ ондоо юу-
шые һанаандаа эруулдаггүй сура-
новтан шэнги хүнүүдтэ колхозни-
гууд заабурхэдэг.

ХЭМНЭЭ ҮЛҮҮ МАЛ
БАРИХАГУЙ

Степно-Дворецкэ сельсоветэй
«Красный партизан» колхозой 12
үрхэтэ айл үмсалдөө худалмэриин
сарнуудые барижа байдаг. Мүн
Нюкскэ сельсоветэй Ворошиловай
нэрэмжэтэ колхозой 60 үрхэтэ
айл усалда шадарайнга участо-
гуудта ороһото культурануудые
таридга байха юм. Энэ болохогүй
ябадалы колхозой түрүүлгшэ нү-
хэр Ипатьев, эхин парторганизаци-
нын секретарь нүхэр Доржов,
коммунист Ипатов гэгшэд гарга-
һан байна. Сталинска Уставта
зүрүю нимэ аша гаргажа байха-
дань аймагай организацинууд
ямаршые хэмжээ абанагүй гэжэ
үгэ хэлэгшэд шүүмжэлбэ.

Мүн «Путь социализма» колхоз-
ой гешүүн мүнөөхил Копалкина
гэр шадарайнга участогта 0,25
гектар ороһото культура таридга.
Мүн нимэ юумэ тээ артелиин гешүүн
Богданов гаргана.

АЖАЛТА ҮДЭРЫЕ ГАМНАХА,
КОЛХОЗНИГУУДЫЕ ЗҮБӨӨР
АВАНСИРОВАЛХА

Ажалта үдэрнүүдэй үрилтэдэ
орожо байһанай тухай, колхозни-
гуудай буруугаар авансирова-
гдажа байһанай тухай элдхэл соо-
шые, үгэ хэлэһэн соошые тэмдэг-
лэгдэбэ. «Победа», «Красное зна-
мя», «Путь социализма», «Красно-
армеец», Ворошиловай ба Чапае-
вай нэрэмжэтэ колхозуудта ажал-
та үдэрнүүд илангаа ехээр үрил-
тэдэ ороно. Жэшээхэдэ, «Победа»
ба Чапаевай нэрэмжэтэ колхозууд-
та 0,75 ажалта үдэр уборщица-
нуудта үгдэдэг байха юм. Тингээ
гэдэ, тэдэнэ юушые хэдэггүй шахуу
гэр гэрээрэ байжа байдаг.

Мүнөө байгаа ёһо гуримаар,
колхоз соо хубаагдаха оноо до-
дой 50 процентын хэмжээтээр кол-
хознигуудта мүнэн аван үгтэхэ
ёһотой байна. Тингээбшье, Киро-
вэй нэрэмжэтэ колхоздо (Кабанск)
330 процент, Жлановой нэрэмжэтэ
колхоздо 350 процент аван кол-
хознигуудта үгтэһэн байна.

Тэрэн дээрхээ боложо прав-
лениин гешүүн нүхэр Воробьев
үлүү ехээр аван абажа, артельнээ
1571 түхэриг, колхозник Лиханов
—1277 түхэриг, колхозник Бурков
—1191 түхэриг, колхознигууд П.
Качин ба И. Помазкин гэгшэд—
1000—1000 түхэриг гэхэ мэтэш-
лэн үртишэһэн байгаа. Гэхэтэй
хамта, колхоздоо үнэн сэхээр хү-
дэлмэрилһэн Елена Помазкина
гэгшэ хара хүлбээ гаргажа оло-
һон 1233 түхэриг мүнээ мүнөө
болотор абажа ялшоно. Иывалит
Т. Ильков 646 түхэриг олоһон
байхадань, правлин мүнөө боло-
тор тэрэ мүнгынь түлэнгүй.

Энэ асуудал тушаа 11 коммуни-
стууд үгэ хэлэ. Энэ үгдэлгэһэн
дугуунуудые усалдаха тухайла
ВКП(б)-гэй айкомой нэгдэлхн
секретарь нүхэр Н. Шальнов заа-
барн үгэбэ.

Гэхэтэй хамта, тус суглаан нэ-
га ехэхэн дугадалтай байгаа.
Юуб гэбэл, артелиин Уставые эб-
лэн баримтануудай аймагай
партины, советскэ органуудай
ямар тэмсэл ябуулһанай тухай
багаар хэлэгдэ.

ЖАГСЫТ, АРАДУУД, ТЭМСЭЛДЭЭ!

(дуун)

Дэлхэйн арадан нюрганда
Доллар, бомбые далайһан
Далайн саадахи фашистнар
Дайнай түймэры түхээрнэл.

Припев:
Түүхын эзэд—түмэн арад
Түбиний һулды гартаа баринт!
Түрэл социалист гуламтаа
Һүртэ хүсөөр тойрон жагсыт!

Үхэл тахалы үдхэгшэд,
Унгарын дайни һанатлы!
Үлэн шуһаша Гитлертэд!
Үлгялгэн һалхаа мэдэтлы!

Припев:
Түүхын эзэд—түмэн арад.
Түбиний һулды гартаа баринт!
Түрэл социалист гуламтаа
Һүртэ хүсөөр тойрон жагсыт!

Хархис хорото дайсады
Хамха сохио хүсэн биин!
Харгы замууднай бултадаа
Коммунизм тээшэ хүгэлнэл.

Припев:
Түүхын эзэд—түмэн арад,
Түбиний һулды гартаа баринт!
Түрэл социалист гуламтаа
Һүртэ хүсөөр тойрон жагсыт!

МТС-үүдэй ахалагша механигуудай зүблөөн

Улан-Удэдэ республикын МТС-
үүдэй ахалагша механигуудай зүб-
лөөн боложо, дүүрбэ. Эндэ МТС-
үүдэй 1949 оной худалмэриин дүн
ба 1950 ондо бөлүүлгэлэхэ зорил-
го тухай элдхэл ба мүн заһаба-
рийн худалмэриин ябаса тухай
асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Элдхэл тушаа үгэ хэлэгшэд
хадаа МТС-үүдые тэдэнэртэ шу-
хала хэрэгтэй полшинник болон
запасной хэрэгшэлүүдээр «Авго-
тракторосбыт» дүүрэн хангаагүй
байһаные эрид шүүмжэлбэ.

Зүблөөндэ хабаагдашад Хэжэн-
гийн МТС-эй коллективэй хандаг-
гы зүбшэн хэлсэ. Тэршэлэн
олонхи механигууд трактор ба хү-
дөө ажыны машина зэмсэгүүдэй
заһабарилгы мартын 1-дэ дүүргэ-
хэ уялга абаа.

Саянтын тононой зааводой амжалта

Саянтын тононой завод республи-
ка дотороо түрүү завод болоно.
Энэ завод Читын областин Кар-
ымска заводтой мурьсэнхэй.
Байгша оной 9 харын худалмэ-
риин дүнгөөр, Саянтын завод өр-
чин амжалта туйлажа, мурьсөөн-
дэ илаба. Экспортна тоно гаргаха
түсбөө 100 процент, жэтайнгаа
үйлэдбэрийн түсбэ сентябрь һара-
да дүүргэһэн байна.

Зааводой мастер нүхэр Мурто-
сов харьяата колхозуудайнга
фермануудта малаа найнаар ха-
руулалха, үнээдэ зүбөөр хааха
ба һаанан хүнэйнгөө тоһолгыне
дэвшүүлхэ хэрэгтэнь ходоодо
туһаламжа үзүүлдэг.

Республика дотор һүдэй тоһо-
лгой хэмжэанэй дунда ээргээр 3,8
процент байхадань, тус завод
энэниие 5 процентэ хүртэлнэ
байха юм. Нүхэр Муртосов һаа-
лшадай үнээгэ абалхэдань,
һуынь тугалдань горьтойгоор
хүхүүлжэ, үлэгшынь шабхан
һалгадаг байна. Һүдэй эблэгд-
һэнэй тоһолгынь ехэ байдаг юм.

Нүхэр Муртосов зааводо уураг
хэрэглэн механизироважа. Энэ-
гээрэ үйлэдбэрийн бүтээсые дэ-
лшүүлжэ, худалмэриин хүсые
хүндэһэн ба туһыншын 30 про-
центые адилһан байна. Тэршэ-
лэн шоколада ба медово тоһо
болбосоруулгы шудалба.

Гүрэндөө эрхим шанартай тамхи тушаа

Энэ жэлдэ манай республикын
олохон колхозууд тамхитай үндэр
баян ургаса хуряаба.

Байкало-Кударын, Здын, Ивол-
гын, Кабанскийн, Салынган. Тар-
багатайн, Торин, Тунхэнэй, Ку-
ларын, Кяхтын ба Прибайкаль-
ска аймагуудай потребоууд
колхозуудтай хайн контракти-
ционно договорнуудай ёһоор ехэ-
хэн хэмжэанэй тамхи суглуулажа,
гүрэндөө тушааха байна.

Мүнөө энэ договорнуудые дүүр-
галтэ болгохо саг ерээ. Хаа хаана-
гүй тамхитай ургаса хуряажа
дүүргэбэ. Тини, түсэбөө гадуур
тамхи тушаалһан колхозууд, кол-
хознигууд үнэтэ шанда хүртэхэ
байна. Энэниие аймаг потребоу-
ууд болон бэлдэхэлэй Министер-
ствын түлөөдэгшэд колхознигууд-
та найнаар ойлгуулха үүргтэй.

В. Блинников.

Украинска Советскэ нэгэһэн гүрэн дотор украинска арадай хамтаран нэгэ-
дэһэн хойно 10 жэлэй ойдо.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Закарпатска областин Мукачево городой Сталиной нэрэмжэтэ
улицы.
ТАСС-эй фотохронико.

УКРАИНСКА БА БЕЛОРУССКА АРАДУУДАЙ ҺАЙНДЭР

Октябрийн 30-да Украиннын ба
Белоруссин ажаллад манай Эхэ
ороной бүхы арадуудтай хамта
украинска арад зоной Украинска
советскэ нэгэн гүрэн дотор ба бе-
лорусска арадай Белорусска со-
ветскэ нэгэн гүрэн дотор хамтаран
нэгдэлһэннээ хойшо арбан жэл
гүйсгэнэй ойе тэмдэглэбэ.
Арбан жэлэй саада тээ—1939
оной ноябрийн 1 ба 2-ой үдэр бо-
лоһон СССР-эй Верховно Советэй
элжээтэ бэшэ (табадах) сесси
хадаа Украиннын ба Белоруссин
баруун областнуудай ажалладай
хүсэл зоригые бөлүүдэн, баруун
Украина ба баруун Белоруссине Со-
ветскэ Союзай составта оруулжа,
Украинска ба Белорусска ССР-
нуудтэй нэгдүүлһэн байха юм.
Тэршэлэн 1940 ондо Хойто Бу-
ковина ба Измаильска област
Советскэ Украиннада нэгдүүлгэл-
һэн байгаа.

Ингэжэ Украиннын ба Белорус-
син ард зоной хэтэ заяанай һан-
нал хүсэлэнь бөлүүдэлһэн бай-
на. Энэ хадаа амгтал социалист-
икийн агууехэ гүрэнэй хүсэ шала-
дай хүжэн мандаһанай ба тэрэ-
нэй арадуудай таһаршагүй нигта
хани барисаатай байһанай ашаар,
агууехэ Сталинаар хүтэлбэрилгэ-
жэ байгаа СССР-эй гадаадин сэм-
мэргэн политикын ашаар туйла-
дан байна.

Украинска ба Белорусска ара-
дууд хэдэн зуун жэлэй турша соо
өөрынгөө национальна ба соци-
альна сүлөөлэлтын түлөө тэмсээ.
Энэ тэмсэлдэ тэдэнэр гансаарда-
гүй. Тэдэнэй хани нүхэрэнь, сү-
лөөлөгшэнь ба ехэ ахань болохо
агууехэ ород ард тэдэнэртэй
эргэ гэгшэлэн ябаал. Энэ тэм-
сэлэнь хуудланууд баатарлг
хэрэгүүдээр дүүрэн байжа, 1917
оной октябрь соо толотомо хайхан
хэрэгээр эсэслэбэ.

Агууехэ Октябрская социалист-
ическэ революций хадаа хаанта
Россин арадуудые дарлалтаһаа
сүлөөлжэ, Ленин-Сталиной туг до-
ло, ахалдгүй диндлэшгүй хани
барисан доро нэгдүүлэн, комму-
низм тээшэ гэрэлтэ хайхан зам
тэдэндэ нээгэ.

Тингээбшье, империалистуудай
аяг ашаар-турэл Эхэ оронһоо та-
һарһан Украиннын ба Белоруссин
газарнууд баруун тээ үлэнэ бай-
гаа. Энэ газарнуудта ажаһууһан
турэл ахадүүнэрын гадаадин ба
помещикууд, капиталистнарай дар-
лаата доро зобохо тулгажа байгаа
нэн. Үлсэхэлэн, хооһон ба эрхгүй
байдалда оронхой байгаа. 1936
ондо Баруун Белоруссида худал-
мэрииндэй тоо 1913 оной-
хитой сасуулбал хоёр дахи-
наар доошлоһон байха юм. Поме-
щикууд ба кулагууд бүхы газарай
хахалдһан ехые эзэлжэ байгаа
нэн. Хүлөө ажынын гэгдэлгэн
техникэтэй тосхонууд эгээн тулюур
ба хооһон байдалда хүртэлһэн
байба. Баруун Украинные гадаадин
дарлалтаһаа сүлөөлһын урда тээ
эхэнэ зонинь үзэг бэшэг мэдэ-
хгүй байһан юм.

Агууехэ советскэ ард өөрынгөө
түрэл ахадүүнэрей хуби заяание
холодоо һанажа ябадаг һан. Не-
мецкэ фашистнарай богоолшоло-
до Баруун Украиннын ба Баруун
Белоруссин ажалладай орохоёо
байхада Советскэ Арми хадаа
1939 оной сентябрь соо хүндэ дар-
лалтаһаань сүлөөлбэ.
Агууехэ советскэ гүрэнэй бүрин
эрхэтэ шэнэ гражданинууд Ленин
—Сталиной партиин хүтэлбэри до-
ро сүлөөтэ ба зол жаргалта бай-
далые зохиохо замда ороһон бай-
на. Баруун областнуудта томо
промышленность национализиаци-
лагдажа, шэнэ фабрика ба заво-
дууд баригдажа эхилэ. Та-
рьяан ажаллад газартай боложо,
колхозуудые байгуулжа эхилһэн
байгаа. Шэнэ хургуулинууд, тех-
никумууд, институтууд, театрууд
ба медицинскэ эмхи зургаанууд
нээгдэ.

Советскэ Союзда фашистска
Германиин бузагай муухайгаар
добтолон ороходо Украинска ба
Белорусска арадай хэдэн зуун
мянган хүбүүд басагад бүхы со-
ветскэ аралдайгаа хамта
амн бөө хайралангүй гитлеровскэ
булмитаргаалта эсэргүү тэмсэ-
һэн байна. Агууехэ Сталиной хү-
тэлбэри доро Советскэ Арми ха-
даа гитлеровскэ дээрмшэдые хяа
бута сохижо, дайсанай сагуури
буулан абаян манай Эхэ ороной
хэтэ заяанай наггин газарнуудые
сүлөөлһэн байна. Эсэгэ ороһоо
хамгаалһын дайнай түгэс бүрин
илалтаар дүүрэнэй эсэстэ, Чехо-
словакитай хайн договорой ёһоор
Украинска арадай нэгдэл бүрин
бөлүүдэлжэжэ, Украинска ССР-эй
составта Закарпатска Украина
ороо нэн.

Дайнай һүүлээр Украина ба
Белоруссин экономика ба культу-
рада байхамалта хэжэ хубилалта-
нууд боло. 1948 ондо Белорус-
син баруун областнуудай про-
мышленность 1940 онойхио ор-
ходоо 45,6 процент үлүү ехэ про-
дукци үгэбэ. Украиннын промыш-
ленность предприятинууд һэргээн
бодхоогоһон ба баригданан бай-
на. БССР ла УССР-эй баруун об-
ластуудта 3 мянга гаран кол-
хозууд байгуулагдаа.

Мүнөө энэ 12 мянга шахуу
хургуулинууд тоологдоно. Тэдэ
хургуулинуудта миллион хахалдаа
олон хүбүүд хуралсажа байна
Институтууд, университетууд,
театрууд, хэдэн зуугаад кулагу-
рын ордууд, хэдэн мянгад
клубууд ба библиотекэнүүд хүдэл-
мэриленэ.
Украиннын ба Белоруссин
ажаллад өөрынгөө нэгдэлдэй 10
жэлэй ойе тэмдэглэхэ зуураа
Ленин-Сталиной агууехэ партине
тойрон, агууехэ эсэмэргэн вождэ
ба багша Сталинаа тойрон бүри
нигтаар жагсажа байна. Украиннын
ба Белоруссин ажаллад Советскэ
Союзай бүхы аралтай хамта
социалистическэ Эхэ оронгоо улам
саашан бүхэжүүлхын түлөө, ком-
мунизмын ылахын түлөө улам ехэ
дэбжэлэтэйгээр тэмсэжэ байнал.
(ТАСС).

түрэл ахадүүнэрей хуби заяание
холодоо һанажа ябадаг һан. Не-
мецкэ фашистнарай богоолшоло-
до Баруун Украиннын ба Баруун
Белоруссин ажалладай орохоёо
байхада Советскэ Арми хадаа
1939 оной сентябрь соо хүндэ дар-
лалтаһаань сүлөөлбэ.
Агууехэ советскэ гүрэнэй бүрин
эрхэтэ шэнэ гражданинууд Ленин
—Сталиной партиин хүтэлбэри до-
ро сүлөөтэ ба зол жаргалта бай-
далые зохиохо замда ороһон бай-
на. Баруун областнуудта томо
промышленность национализиаци-
лагдажа, шэнэ фабрика ба заво-
дууд баригдажа эхилэ. Та-
рьяан ажаллад газартай боложо,
колхозуудые байгуулжа эхилһэн
байгаа. Шэнэ хургуулинууд, тех-
никумууд, институтууд, театрууд
ба медицинскэ эмхи зургаанууд
нээгдэ.

Советскэ Союзда фашистска
Германиин бузагай муухайгаар
добтолон ороходо Украинска ба
Белорусска арадай хэдэн зуун
мянган хүбүүд басагад бүх

КУЛЬТУРНО-ГЭГЭЭРЭЛЭЙ ХҮДЭЛМЭРИЙН ИДЕЙНЭ ХЭМЖЭЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

П. БУДАЕВ, ВКП(б)-ийн Сэлэнгийн айкомий секретарь

Идеологическа худалмэрийн асуудалуудаар ВКП(б)-ийн ЦК-гай түүхэт тогтоолнуудыг бэлтгэн, манай аймагай культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд өөһэд-дүнгөө худалмэрийн идейнэ хэм-жээ нилээд найжаруулаа.

Арад зоний дунда гэгээрэл-бол-босоролгой худалмэрийн дэлгэрүүл-гэдэ, энэинийн идейнэ үндэр хэм-жээндэ үнэгэрлэгдэ эрхэм бэлд-хэлтэй кадрнуудай үүргын эхэ байһаниинь мэдээжэ. Тиммэнэ, түүхын түрүүндэ, культурно-гэгээр-рэлэй худалмэрилгэгшэды шалан олохо, зүбөөр хуваарилан табижа ба хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ВКП(б)-гэй айком нилээд анхаралаа хан-дуулаа. Мүнөө аймаг доторхи культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаа-нуудта бэлдхэл найнтай кадр-нууд худалмэрилнэ.

Эдэ кадрнуудай политическэ бэлдхэлнэ ба мэргэжэлнэ эрид дэ-шэлүүлхын тулада нара бүхэн-дэ хоёр үдэрэй семинар үнэгэр-ладаг болохой. Эндэ ВКП(б)-гэй түүхэ болон теори тухай, парти ба правительствен шухала тог-тоолнууд тухай, уласхоорон-дын байдал тухай лекци-нүүд уншагдадаг байна. Мүн худалмэрилгэгшэд өөһэдүнгөө ажалай дүй дүршлэе андалдан абалсадаг байха юм. Гадна парти-ин айком болбол культурно-гэгээр-рэлэй эмхи зургаануудай таби-гай худалмэри тухай тоосоо ша-нажа үзэдэ, болото туйаламжа хүргэхэ тушаа хэмжээнүүдэ аба-даг байна. Тэршэлэн шухала шу-кала асуудалуудаар культурно-гэгээрэлэй худалмэрилгэгшэдэй зүб-лөөндү үнэгэрлэгдэ гэгшэ. Жэ-шэнь, «Колхозно ба совхозно нинтын ашаг шэмэтэ малажалыне хүжөөхэ гурбан жэлэй (1949—1951 онуудай) түсэб» пропаган-дировалдаа культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай зорилгонууд тухай» асуудалаар зүблөөн боло-лон байна. Зүблөөнэй нүүлээр нил-ээд эхэ худалмэри хэгдэ. Гурбан жэлэй түсэбэй ёһоор нинтын мал-ажалай ургалты харуулан диаграм-манууд болон фотомонтажууд, клуб, библиотекэ ба уншалгын байшан бүхэндэ эмхидхэгдэнхэй. Эдэ эмхи зургаанууд мүн лозунг-нууд, плакатууд болон портретүү-дээр шэмэглэгдэнхэй. Элдэ асу-удалуудаар ажалшадта справка үгэхэ столууд уншалгын байшан-гуудта эмхидхэгдэ. Тэршэлэн гурбан жэлэй түсэбэе шудалан үзэхэ ба малажалай түрүүшүүлэй худалмэрийн дүй дүршлэе дэлгэ-рүүлхын тулада культурно-гэгээр-рэлэй эмхи зургаануудай дэргэдэ 16 кружогууд худалмэриллэн бай-на.

Зарим нотагуудта культурно-гэгээрэлэй худалмэри нилээд най-наар ябуулагдана. Нижне-Убу-кунска сомосоведэй уншалгын байшан (избачины нүхэр Будаев) 6 нарын турша соо 32 лекци ба элдхилхүүдэ үнэгэрлэн байна. Эдэ элдхилхүүдэй 25-нинь мал-ажалай ферментүүд дээрэ хэгдэн байха юм. Ферментүүдэ болон бригадануудта ханын 8 газетэ ба 41 дайшадха хууданууд гар-гагдаһан байгаа. Тариа хурялга

ба бэлдхэлгын гэдэ 26 нүдэл библиотекэнүүд худалмэриллэн байна.

Бүхы культурно-гэгээрэлэй худалмэрийн идейнэ хэмжээгэйн дэ-шэллэе тэмдэглэхэ шухала. Советскэ патриотизмын үзэл сур-талаар хүнүүдэ хүмүүжүүлхэ, соци-алистическэ Эхэ ороноо улам бүри бэхжүүлхын ба баяжуул-хын тулада колхознигууды шэн габьяата ажалда зоригжуулха, ажалшадтай культурна эрилтэнүү-дэ бүрин хангаха гэгшэ культурно-гэгээрэлэй худалмэрийн гол зорилгон болохой.

Энэ жэлдэ аймаг дотор хүдөө-гэй 10 лекторнууд шэнээр эм-хидхэгдэ. Тэндэ 55 лекторнүүд худалмэрилжэ байдаг. Лекторнүүдэй дунда багшанар, врачууд болон элдэб мэргэжэлтэд олон. Гадна культурно-гэгээрэлэй эмхи зур-гаануудай табигай дэргэдэхэ лек-торскэ группада 22 лектор худал-мэрилнэ. Загастайн сомосоведэй худалмэри лекторидо лекциноно худалмэри найнаар табигданхай. Загастайн дунда хургуулин баг-шанар энэ худалмэридэ элбхитэй-гээр хабаалсадаг. Нүүлэй 6 на-рын турша соо тус сомосоведэй колхозуудта 60 шахуу лекцинүүд уншагдаһан байха юм.

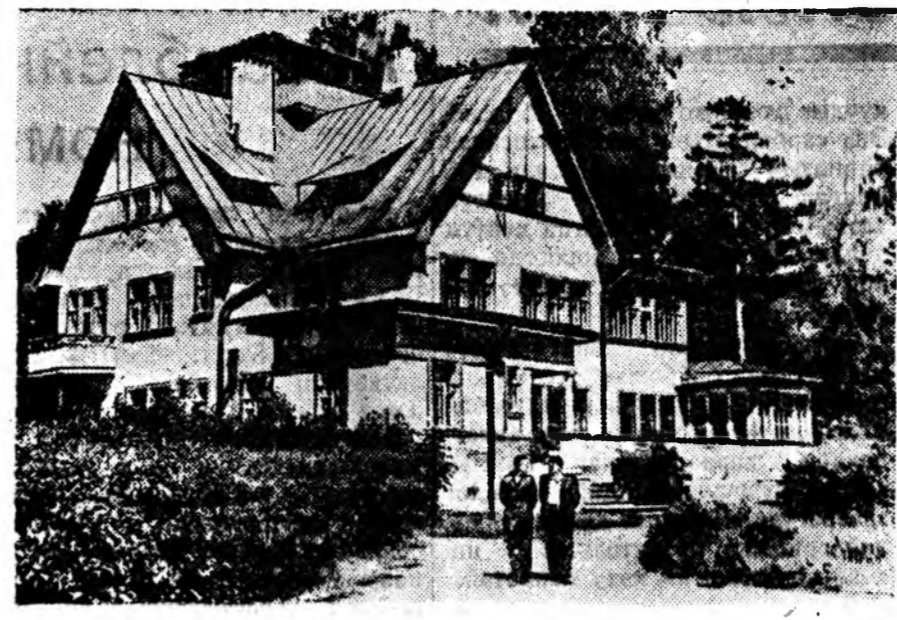
Эхэтэй хамта культурно-гэгээр-рэлэй эмхи зургаануудай худалмэ-рилхэн дутуу дунда зүлүнүүдэ тэмдэглэхэ шухала. Эдэ дутууну-дай нэгэнинь юуб гээбэл, колхоз-нигуудай дунда хүмүүжэл болбо-соролгой худалмэрийн дэлгэрүүл-гэдэ хүдөөгэй интеллигенци тон хан-галтагүдгээр хабадуулагдана. Жэшэнь, Юрөөгэй сомосоведэй уншалгын байшан, Тамчын хүдөө-гэй клуб ба бусад зарим культур-но-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд хүдөө нотагуудта худалмэрилжэ байгаа олон янзын мэргэжэлтэе өөһэдүнгөө худалмэридэ хабаа-дуулнагүи.

Хоёрдохоор, үргэн ниитэ ажал-шадтай дунда үнэгэрлэгдэ зарим лекцинүүд болон элдхилхүүдэй идейнэ удхые найжаруулаха талаар болото хэмжээ-ябууланууд бэл-дүүлэгдэнхэй. Тиммэнэ заримдаа лекцинүүдэй шарарын эхэ нула байдаг. Мүнөө энэ асуудалда илангаяа эхэ анхаралаа хандуул-ха хэрэгтэй.

Гурбадахар, культурно-гэгээр-рэлэй худалмэринүүд ехэнхидэ кол-хозно центрүүдтэ үнэгэрлэгдөөд, харин малажалай ферментүүдтэ, полесовой станууд дээрэ болон хо-лын гүүртэнүүдтэ үнэгэрлэгдэнхэй.

Дүрбэхээр, партийна органи-зацинууд болбол культурно-гэгээр-рэлэй эмхи зургаануудта шухала туйаламжа үзүүлнхэй, тэднэй худалмэрийн ходоодо хинан бай-сааха хэрэгтэ хайхарамжа табиг-нагүи.

Эдэ дутуунууды зары усадха-жа, хүдөө нотагуудта культурно-гэгээрэлэй худалмэрийн найжа-руулха хэмжээнүүд тухай ВКП(б)-гэй Обкомой VI пленумэй тогтоо-лы бэлдүүлэн, энэ худалмэрийн идейнэ хэмжээнь эрид дэшэлүүл-гэ, далайсьенэ үргэдхэлгэ хадаа партийна организацинуудай шухал-ын шухала зорилго мүн.

ЛЕНИНГРАДСКА ОБЛАСТЬ. Колхоздахи байшан. Энэ оройой агуухэ философ академик И. П. Павлов ажабуулан ба ажаллаһан байна. ТАСС-ай фототрико.

КУЛЬТУРНА АЖАБАЙ ТАЛАЙ ТЕМЭДЭ

Киноустановконуудай Бүхэсоюзна харалга дүүрбэ

1949 оной июнийн 1-нээ октяб-рийн 1 хүрэтэр үнэгэрлэгдэн, ки-ноустановкунууд болон киноустан-овкунуудай Бүхэсоюзна харалгын үе-дэ манай республикын киноме-ханигууд нилээд амжалтануудые туйлаба.

Кяхтын аймагай Наушки стан-цийн кинотеатрта худалмэрилдэг киномеханик Д. Петрунин нара бүхэндэ 3 — 4 мянган түхэригэй олзо оруулжа, 9 нарынгаа түсэ-бэ 164 процент дүүргэ. Тэршэ-лэн Прибайкальска аймагта нүү-

дэл кино харуулдаг киномеханик Я. Скарбовский социалистическэ мүүрсөө үүсхэжэ, жэлэйнгээ түсэ-бэе 8 нара соо дүүргэхээр уялга абанан аад, уялгага нэрэтэй тү-рэгтэйгээр дүүргэлэн байна. Мүн киномеханигууд Г. Афанасев (Прибайкальска аймаг), М. Цы-бинов ба Г. Макнев (Кабанск), В. Захаров (Тори) болон бусад хэдэн киномеханигууд оролдотойгоор ажаллажа, арэд зондо кино най-наар харуулаа.

Н. Ткаченко.

Аймагай центрын хүгжэлтэ

Курумкан гэжэ тосхондо айма-гай центр тогтоһоор тэбхэр табан жэл болоо. Энэ үе соо Курумкан тосхон танигдаһагүй болохо ур-гаа, үргэжөө. Хоёр даххар гоё найхан байшан шэнээр бариг-дажа, тэндэ аймагай хэдэн эмхи зургаанууд оронхой. Шэнэ бани, магазинуудай болон эмхи зургаа-

нуудай үгээ олон байшангууд шэнээр баригдаа. Худалмэрилжэ ба албахаагдай байрын 100 гаран гэрүүд баригданхай. Аймагайнгаа центрые шэмэглэн ноооруулхын тулада ажалшадтай өөһэдүнгөө үүсхэл оролдлоор 1000 шахуу мэдон таридаа.

Е. Цыренова.

Колхознигуудта концертнүүдэ харуулаа

Гүрнэй Бурят-Монголой кол-хозно-совхозно театрын артистар тарья хуряалгын үедэ Түхэнэй аймагай колхозуудаар ябажа, концертнүүдэ табяа. Артиста-рай харуулан концертнүүдэ

колхознигууд ехэ нонирхолтойгоор хүдөөһон байна. Ц. Шагжинай зохиолон «Мэхашан» гэжэ пьеса илангаяа ехэ нонирхолтой байгаа.

Г. Кырмыгенов.

Нонирхолтой лекцинүүд болобо

Центральна лекциноно бюрогой лектор И. М. Пашкова, методич-еска кабинетэй директор А. И. Герасимова гэгшэд Тарбагатайн аймагта хэлэ хэлэн лекцинүүдэе уншаба. Аймагай центр дээрэ уншанан 2 лекцинүүдтэн хамта

490 хүн байлсажа, ехээр нонир-хобод. «Хүнэй бии болоһон тухай» мүн «Уураг тархин мэдэл-гэлэ дээрэ эрирбэ. Жэшэлхэдэ, Кяхтын аймаг түсэбөө хахалдаа, шьедтэ байһан аад, нэмэлтэ тэ-жээл бэлдхэлгэе огто эмхидхэ-гүй байха юм. Эндэхэ зарим кол-хозууд болоомо, михиньне суг-луулнагүи, үрилтэ хоролтоно оруулжа байна. Бүхы аймаг дээр-нэ абаад үзэхэдэ, 45 мянган центрифайн лээнэ болоомо поли-нууд дэгуурра хэблэнхэр.

Ц. Ринчинов.

„Байкал дээрэ“ гэмэ оперо табигдаханэ

Бурят-Монголой Гүрнэй оперо ба баледэй театр Октябрьска ре-волюцийн 32-лохи ойдо зориулан Сталинска шангай лауреат, СССР-эй аратай артист Г. Цыдынжапо-вай бэшэнэ «Байкал дээрэ» гэжэ бурят оперо бэлдэжэ байна. Хүжжэ-сьенэ Сталинска шангай лауреат С. Книппер бэшэ. Энэ пьесын

гол ролнуудта БМАССР-эй габьяата артистар Б. Балдаков, А. Арсланов, И. Сычев болон ар-тистар Орлова, Кириченко, Кар-пов гэгшэд наадаха байна. Тус оперые театрын ахалагша режис-сёр нүхэр Г. Цыдынжапов табижа байна.

МАЛАА УБЭЛЭЙНЭ БАЙРАНУУДА ТА ЭМХИТЭЙГЭЭР ОРУУЛХА

МҮНӨӨНЭЙ БУРЯТ-МОНГОЛ ХЭЛЭНДЭХИ СОЮЗТАЙ БА СОЮЗГҮИ НҮХЭСЭЛ МЭДҮҮЛЭЛНҮҮДЭЙ КЛАССИФИКАЦИ*)

ХII. Нэмэлтэ нүхэсэл мэдүүлэл бол-бо шухала мэдүүлэлэй дэлгэрэнгэ: шэмэтэ болохо, юу? юун гэжэ? г. м. асуудалаа харюусана. Шухала мэдүүл-гэдэ гэжэ, юу — тэрэнинь, ханиннь гэгэ мэтэн союэ ба союзна үгэнүүдээр тогтодоно.

Жэшэ: 1) Хажуу тэһэньн хараха-гаа хада байна гэжэ ханаба (А. Тороев, Ульгэрнууд).

Түрүүшынхнй шухала мэдүүлэлдэ гэжэ гэгэн союэар холбогдон нүхэ-сэл мэдүүлэл мүн. Юун гэжэ ханаба? гэгэн асуудалаа харюусана. Юун гэжэ гэгэн асуудалаа харюусаха шухалса мэдүүлэл хада, хэрбөө энэһилэе бэшэ асуудалаа харюусахагүй байгаа нээ, нэмэлтэ нүхэсэл мэдүүлэл болоно. Нэмэлтэ мэдүүлэлдэ гансал юу? гэгэн асуудал ехэ хамаатой байна. Жэшэнь, Яахадэ тэдэ манай орохо байһоно мэхэ гэмэ ханамаш (Ж. Тумунов. Та-лын бүрэд, нүөр 25) гэгэн сложно мэдүүлэлэй түрүүшын нүхэсэл мэдүүл-гэл юу ханамаш? гэгэн асуудалаа хар-юусана.

2) Хэн юу хэлэнб, тэрэни үргэ аман болгоод абахабиши (эх. бул.).

Түрүүшын мэдүүлэл хойдохидоо, шухала мэдүүлэлдэ, юу — тэрэни ханамаш харисаата союэар холбогдон нэмэлтэ нүхэсэл мэдүүлэл мүн. Юу үргэ аман болгоод абахабиши гэгэн асуудалаа харюусана.

(Бурят ба ород хэлэнэй башанарай республиканска зүблөөн өдэрэ хэлэн элдхэлхээ)

3) Ханин- бутгагад гэнб, тэрэ-ниинь буудалд эб байгаарай (эл).

Түрүүшын мэдүүлэл хада мүн нэм-элтэ мэдүүлэл болоно. Шухала мэдүүл-элдэ ханин — тэрэнинь гэгшэ харисаата союэар холбогдонхой. Ханиннь буудалд байгаарай гэжэ? гэгшэ асуудалаа харюусана.

ХIII. Нэрүүлэгшын нүхэсэл мэдүүл-эл болбол шухала мэдүүлэлэй үй-лэдшэ субъект харуулжа, хэн? гэгшэ асуудалаа харюусана. Шухала мэдүүл-элдэ хэн — тэрэ, ханиннь — тэдэ, юун — тэрэ гэгэ мэтэн гансал харисаата союэар холбогдонхой.

Жэшэ: 1) Хэн жолоомо болоһон бэйлэй, — тэрэ тэндэ орһоно (Х. Нам-сарев).

Түрүүшынхнй нүхэсэл мэдүүлэл мүн. Шухала мэдүүлэлдэ хэн — тэрэ гэгшэ харисаата союэар холбогдонхой, хэн тэндэ орһоно? гэгшэ асуу-далда харюусана.

2) Юун тэндэ байна, тэрэ морил-маш үргөөхэ бии? (бох). Түрүүшынхнй нүхэсэл мэдүүлэлнй шухала мэдүүл-элдэ юун — тэрэ гэгшэ харисаата союэар холбогдонхой. Юун үргөөхэ? гэгшэ асуудалаа харюусана.

ХIV. Холгын нүхэсэл мэдүүлэл шухала мэдүүлэлэй хэлэгшэе тайла-рдаа; ямар бэ, ямар байна гэгшэ асуу-

дхэнб, хойшолонгы харуулаа. Ушар нимснээ гэгшэ союзна үгээр шухала мэдүүлэлдэ холбогдонхой. Нүдөөрөө харааби, тингээд юун болохо?

1) Тэрэниэй зохёолнуудай темэнүүд тон олон янза, тиммэнэ уран аргын ондо ондо байдаг («Үнэн», № 130, 1949, М. Икхенов).

2) Тэрэниэй зохёолнуудай темэнүүд тон олон янза, тиммэнэ уран аргын ондо ондо байдаг («Үнэн», № 130, 1949, М. Икхенов).

3) Амидгар эдэ нохойнуудай гар-та бу орой, тингэбэл ами найлаа үнэг-гүйгээр эдэ бузарнуудта үгэхэгүйби (Д. Дугоров. Бур-мон. залуу уранзо-хобол, нүөр 30).

4) Ленин — марксист, тиммэ хадаа тэрэниэй мировоззрениин үндэһа нуу-рийн марксист мүн байһанинхэ гэдэй (И. Сталин. Ленинын үндэһа нуури-нууд тухай, нүөр 3)

5) Хүдөөрөө хоёр-гурба дахин он-шотойхоор эгээрэд орһоб, тинхэдэн-шье болобогүи (Н. Балдан. Фелетон. «Үнэн», № 136, 1949).

Ганса хэлэгшээр хэлэгдэн хойрдо-хи мэдүүлэлнй нэгдэлн мэдүүлэлдэ гарһан хойшолонгы харуулаа, тэрэ-рөөдэ тинхэдэншье — гэгшэ союзна

*) Үргэлжээл. Эхнинь 214 ба 216-дахт номонуудта.

Уласхоорондын шэнжэлэл

1. ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ

ХҮСЭЦҮҮД ИЛАГДАХАГУЙ

Эб найрамдалай тала баригшад Бүхдэлхэйн конгрессэй саг үргэлжин комитетэй сессе октябрийн 28-да Римд нэгдэе. Энэ хада парижска конгрессэе хойшо үнгэрлэн үе соохи ажал-ябуулгыг дундэе байна, дай үүдхэгшэдгэ эсэргүү, эб найрамдалай түлөө тэмсэдыг үргэдхэхэ зам хараалха юм.

Тус ажал-ябуулгыг дунгүүд онсо гайхамшад. Эб найрамдалай тала баригшад Бүхдэлхэйн конгрессэй урал дэлхэйн бумбарсэй бүхы булан тохойнуудта нэбтэрэе. 72 миллион шахуу ажалшадэ нэгдэхгэше профсоюзудай Бүхдэлхэйн федераци, олон миллион эхэнэрнүүд болон залуушууллаа бүрдлэн эхэнэрнүүдэй ба демократическа залуушуулдай Бүхдэлхэйн федерацинууд, олон тоото ороноудта эб найрамдалыг хамгаалха зорилгоор тогтоогдолой нийгэм организацинууд, комитетууд хадаа эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай түлөө тэмсэдэ олон зуун миллион хүнүүдыг жагсаан элсүүлбэ.

Эб найрамдалай лагерин хүсүнүүд урган, эмхидхэлэнь улам бэхжэжэ байна. Энэниие эб найрамдалай тала баригшад Бүхдэлхэйн конгрессэе Латинска Америка ороноудтай эб найрамдалай тала баригшад конгресс, скандинавска ороноудта эмхидхэгдэнэ эб найрамдалай неделинүүд, арадай демократин ороноудтахы, Хитадай Арадай республикадахи ба Бельгидэй эб найрамдалай тала баригшад конгрессинууд, конгрессүүд гэршлэнэ. Италида эмхидхэгдэнэ, эб найрамдалай түлөө голосовани (Хойто-атлантическа агрессивнэ пактыг буруушаан 8 миллион үлүгэй хүн гартаба), Францида 6 миллион үлүгэй хүниие хабаадуулан хэгдлэн эб найрамдалай түлөө голосовани хадаа дээрэ хэлэгдэнэни эли тодоор гэршлэнэ. «Итали-СССР» гэжэ объектово өөрынгөө зэргүүдтэ 340 мянган хүниие — эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэдыг нэгдэнэ. Энэни нэгдэнэ сөөдөн Бадаш Туринада болоо. Энэ бүгдэарадай хүдлөөнэй хүсэтэйгөөр дэбжэе байһанын октябрийн 2-то, эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй уласхоорондын үдэр тодоор харагдаа.

Эб найрамдалыг хамгаалгада зориулагдан, английска комитетээр хаяхан зарлагданын конгресс хадаа бата бэхэ эб найрамдал хангаса замдахы арадуудай нийгэм хүдлөөнэй хүгжэлтын шула-шата нь болоо. Миллион үлүгэй хүнүүдыг түлөөлөн 540 организацинуудай мянга гаран делегадууд Лондондо сугларба. Советска Союзтай ба арадай демократин ороноудтай эб эетэй байхыг, дай үүдхэгшэ англо-американска хархисуудай сэрэгэй түсүүдтэ эсэргүү тэмсэхыг английска арал үнэн зүрхэнгөө хүсэнэ гэжэ энэ конгресс харуулаа.

Конгрессэй хүдлэмэрин дүүрэмсээр, эб найрамдал хамгаалха английска комитетэй делегаци Лондондо байгаа американска посольство до резюлюция үгэжэ. Англидахи американска сэрэгэй баазуудыг усадхаа эрилтэ хэбэ. Американска дипломадуудай ноуеса зүблөө Лондондо зарлалгыг тус резюлюция дотороо эрид шууд буруушаана. Эда делегадууд американска түлөөлөгшэдэ ингэжэ мэдүүлбэ:

«Өөһдөнгөө сэрэгүүдыг ба дипломадууд — загворщицуудыг Англинаа гарган холодлогтыг, Олон миллион англичанинууд эб найрамдал ба эрхэ сүлөө хүсэнэ!»

2. ДАЙНАЙ, ҮЛЭСХЭЛЭНГЭЙ

БА ХООНОРОЛГЫН ПОЛИТИКА

Булигдажа байгаа империализмын лагер өөрынгөө позициянуудыг байлдаагүйгөөр орхигогүй байна. Ажалшад аймдаралхай хэмэ хэмжэндэ довтолгон, арадуудай демократическа эрхүнүүдыг хэрэгшэ шэрүүнээр даран, улам яаралтайгаар зэбсгэсэн, империалистууд өөрынгөө хосоролгыг хойшолуула гэжэ нэдэнэ.

Англидахи үлүгэй үеин событиинууд — тинимэ Нэдэлгэнүүдэй али тодо гэршэ болохо байна. Англиска лейбористска правительство гаргашануудаа хороохо программа гэдэгыг хаядаа парламентын үзэмжэдэ табиба.

Англин премьер-министр Эттли шэнэ «экономическа программа» тодорхойлоо зуураа, тэрээнгэйнгэ английска ажалшадта хүдэ хушэр шэнэ дарлалта болохо байһыг мэдэрэ.

Лейбористска правительство жэл дотор 250 миллион фунт стерлинг арбилха нааатай. Хайшан гээд? Жэл соо 800 миллион фунт стерлингдэ хүрэнэ сэрэгэй бюджетыг хороохо гү? Үгэй! Сэрэгэй бюджет оройдоол 30 миллион фунт стерлингээр хороогдохо байна. Энэ арбилалган байра барилгын, эдүргы сахилгын, гэгээрэлэй хэрэгүүдтэ зориулагдаха гаргаша

нуудыг хороохо хэгдэхэ болоо. Энэ «арбилалган» эсэстэ гансахан барилгын промышленностин 125 мянган хүдлэмэршад ажалгүй үлэхэ юм. Үшөө 40 мянган хүнүүд доллароо импортын хороогдогчонгоо шалтагаалан хүжэлмэрэ алдахан.

Нургуулин гэр байрануудай тон дутамаг байбашыг, тус хэрэгтэ зориулагданын гаргашанууд «абан миллион фунт стерлингээр хайагдахаар хараалдана. Гэхэтэй хамта, нургуулинхидай абадаг завтрагуудай сэнгэе хүндэрүүлжэ, лейбористска правительство нилээд «арбилалта» хэхэ нааатай.

Эдэ шэнэ хизаарлагануудын — английска арадай ажилдаралхай хэм хэмжэндэ довтолгон ябадал мүн. «Гэр байрагүй ба тон муу условнодо байгшад, хүнүүд ба үшэн хүнүүд эхэр хохилохо байна» гэжэ «Дейли Уоркер» газетэ тон зүб тэмдэглэнэ.

Тэрэнигэ гадна, капиталовложение жэл дотор 140 миллион фунт стерлингээр хороохо байна. Энэнь капиталистнуудай хүсэдэгэй ёһоор, ажалгүйшүүдыг олошуруула гэжэ үндхатэй. Ажалгүйшүүдэй арминн ургахада, хүдлэмэршад болбол салын хүлнэй хэмжээе тоунаргүй үнэ сэнгэй хүндэрлэгтэй таралдуулаха гэжэ эрилтэнэ арасаха байха гэжэ лейбористска правительство багсаана.

Арадай ханал бодолыг үндэхэ болгон, Англин компарти хадаа лейбористска правительствын шэнэ «экономическа программа» буруушааха зуураа, экономическа уналгадаа ороноо абарха зам зааба. Энэнь юуб гэхэдэ: капиталда, үйлдэбэринн эздэй олзодо налог ашалгыг эхэ болгохо, сэрэгэй гаргашануудыг хахадтанг хүртэр хороохо, салын хүлнэ дэшинэ болгохо, социальна хэмжэе-ябуулгинуудта мүнгэ һомололоо эхэ болгохо, США-наа дуддыдантай байхана болохо, экономическа кризисүдхэ сүлөө байдаг СССР-тай ба арадай демократин ороноудтай худалдаа наймаа хэлгээ үргэдхэхэ хэрэг болоо.

Англи дотор ба мүн бусадшыг капиталистическ ороноудтахы дайнда бэлдхэлэй бүхы хойшолонгуудыг бэсээрэ үзэжэ байгаа ажалшан арад болбол «Маршалл тай түсэбтэ», агрессивнэ атлантическа пактда, дайнай политикада эсэргүүсэнгүйгөөр, эб найрамдал хамгаалхын түлөө тэмсэнгүйгөөр ажабайдалайнгаа условинуудыг найжаруулахын түлөө тэмсэжэ шадагдахагүй гэжэ үдэрбөө үдэртэ улам тодоор ойлгохо байна.

М. Афонин.

ООН-эй Генеральна Ассамблей Политическэ Комитетдэ

Грецидехи монархо-фашистска зэрлиг террорхоо греческэ патриодуудыг хамгаалгада зориулан СССР-эй делегациар октябрийн 24-дэ дурадхадан резюлюционн проектыг Политическэ комитет октябрийн 25-найнгаа заседани дээрэ зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлэе. Энэ дурадхал Политическэ комитетдэхин нилээд олон делегацинуудаар дэмжэгдэхэ гадна, мүн американска прогрессивнэ олонитын зүбхөө халуунаар дэмжэгдэе. США-гэй прогрессивнэ профсоюзудай ба олонитын организацинуудай түлөөлөгшэдөө бүрдлэн делегаци октябрийн 25-най үдэр Генеральна Ассамблейн түрүүлэгшэ Ромулоуэй уулзаба. Генеральна Ассамблей хадаа греческэ патриодуудыг хамгаалха, тусхайлан хэлэбэл — саазалгдаха гэжэ сүүдлэгдэн греческэ прогрессивнэ профсоюзна 10 хүтэбэрилгэшэдыг абархын тулада оролдогдо гаргаха ёһотой гэжэ арлытэ табиба.

1948 оной ноябрыда Генеральна Ассамблейн хамааралсанай ашаар греческэ эда демокрадуудай ами наһан абаргданын юм. Теэд, мүнөө дахинаа саазалгдахын аюул тэдэндэ тохёолдобо, яахалаа гэхэдэ, саазалгаа болуулаха тухай тэдэнэй зууршальгыг буруушаахынь апелляцияноо сүүдтэ афинска правительствона заабари үгтэнэ байна. Греческэ монархо-фашистска террорто дайрагдагшадыг абархын тулада Нэгдэмэл Национуудай Организаци зохио хүсэдэгтэ гаргаха ёһотой гэжэ энэ делегаци арлытэ табиба. Тус делегациин составта американска багшанарай профсоюзай, американска эхэнэрнүүдэй конгрессэй, хүдлэмэршэд-электрикуудай профсоюзай нотагуудтай организацинуудай, мөхөөшүүдүүдэй профсоюзудай ба уранзохёолшод-сценаристнуудай гильдин түлөөлөгшэд ороһон байха юм.

Греческэ патриодуудыг монархо-фашистска зэрлиг террорхоо хамгаалхыг буруушаагшад хадаа энэ асуудалаар дискусси гаргуулахгүй ба советска дурадхалыг голосовалхад гээд дүүргэжэ гэжэ бодолон байгаа, теэд тэрэ нэдлэгтэнь буруу хүршөө. Тэдэнэр Грецидехи террорыг зогсоохо шулахыг гэжэ аман дээрэ билдагуушалан мэдэрбашыг, советска дурадхалыг дэмжэлгэнэ арасна.

Греческэ асуудалда энэрхы ёһоор хандаггүй наа, тэрэнигэ шидхэлгэдэ наад тойбо ушархэ байна гэжэ мексиканска түлөөлөгшэ зүбөөр тэмдэглэе. Гэхэ зуура, өөрынгөө хэлсэдэ зүршэн, энэ түлөөлөгшэ хадаа саазалгаа зогсоохо тухай дуралхалтайгаар греческэ правительствода хандаха шадахагүйбди гэжэ мэдүүлбэ. «Греческэ правительство саазалгаа хэхэ ябадалаа болуулаха бээ гэжэ найдаад», комитетдехи дискуссииндай протоколуудыг ба оруулагданын дурадхалуудай текстүдхэ Генеральна Ассамблейн түрүүлэгшэдэ, ООН-эй генеральна секретарьта үгэбэл зохио шэнгээр Мексикын делегат баталан хэлэбэ.

Афинска правительствын ябуулжа байгаа хэхэжэ мурдлангүүд «тон бүдүүлги, зэрлиг ба буруугаар хэгдэнэ, олон ушарта гэм замэгүй хүнүүд мурдлэн хэхэгдэнэ» гэжэ француска түлөөлөгшэ мэдэрхэ баатай болоо. Гаха зуура, сентябрийн 29-нөө хойшо саазаллаганууд хэгдэхэ болбөө гэжэ греческэ түлөөлөгшын мэдүүлгыг үнэнхэхэ хэрэгтэй, энэни түлөөлөгш советска резюлюционн проектыг буруушаажа голосовалха байна гэжэ француска түлөөлөгшэ мэдүүлбэ. Советска резюлюционн дэмжэлгэнэ арсанан ушараа тайлбарилан тодорхойлоо нэдлэгтэ гарган, француска түлөөлөгшэ болбол энэ резюлюцион матгалт 8 хүн тухай хэлэгдэн туладаа «хүсэд бэшэ» байна гэжэ шалтаба.

Англин түлөөлөгшэ хадаа советска резюлюционн проектыг комитетдээр дары голосовалуулаха гэжэ нэдлэгтэ дахин гаргаа. Афинска правительствын түлөөлөгшэ Венизелос гэгшэ Англин ба США-гэй тухайлгалгаар, үмгэ-лэлгөөр Грецидэ үүдхэдлэн гражданска дайнай түлөө харуу-салгыг греческэ патриодууда тохохо гэжэ нэдлэгтэ. Грецидехи саазаллаганууд болуулагданын хэбэртэйгээр баталан хэлэхэ зуураа, саазалгануудыг болуулахда «хэр туһатай байха аабаа» гэжэ тэрэ түлөөлөгшэ мэдүүлэнэ.

Украинска ССР-эй түлөөлөгшэ Д. З. Мануйльскый үгэ абажа, афинска правительствын түлөөлөгшын худал хуурмаг үгүнүүд ба билдагууша аашануудыг бэлхыса элирүүлэе. Алууршадай гарыг политическэ комитет зогсоохо ёһотой. Украинска ССР-эй делегаци хадаа Советска Союзай түлөөлөгшын оруулһан резюлюцион дэмжэнэ. Тус резюлюцион гуманизмын принципүүдхэ үндэһэлэнхэй, тинимэ энэниие дэмжэхынь Политическэ комитетдэ гуйнаб. Би нимэ арлытэ хэхэ бүрин эрхэтэйб, яахалаа гэхэдэ, саазалан алаглыг дэлхэйн хоёрдоо дайнай хүдлээр болуулан агуухэ гүрэнэй харьяата республикануудай нэгыг энэ түлөөлөгшэ байнаб, — гэжэ Мануйльскый мэдүүлэнэ.

СССР-эй делегациин толгойлогшо А. Я. Вышинский эхэ үгэ хэлэе. Грецидехи сэрэгэй сүүдүүдэй таһалгаряагүй гаргажа байгаа шидхэбэринүүдыг — саазаллагын шидхэбэринүүдыг зогсоохо тухай СССР-эй резюлюционн проектыг зүбшэн хэлсэлгэнэ зайсахыг оролдон, зарим делегацинууд «демократин тухай», «хүнэй эрхэнүүд тухай» худал үгэнүүдээр халха хэхэ гэдэнэ, — гэжэ нүхэр Вышинский зааба.

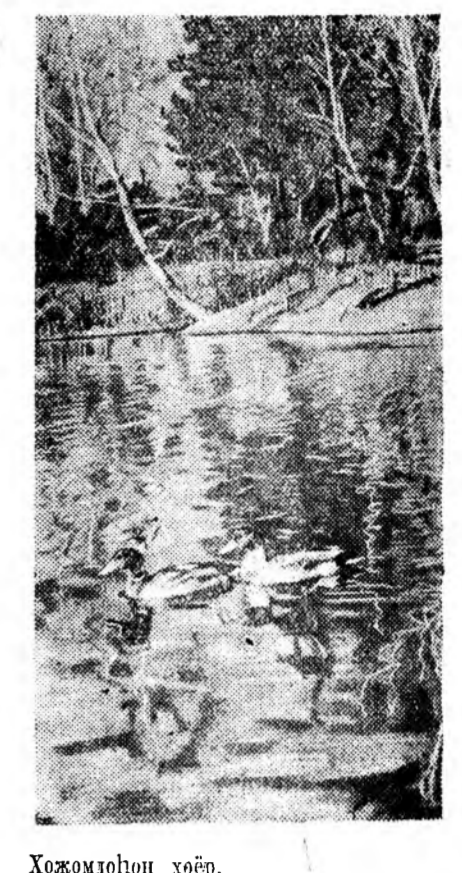
Партизануудыг саазалха ябадал болуулахда «хэр туһатай байха аабаа» гэжэ афинска правительствын түлөөлөгшын мэдүүлгэ тушаа тогтожо, А. Я. Вышинский эрид шууд харюу сохилто хэбэ: «Классическа демократи» гэдэлманда бин юм гэжэ мэдүүлэнэ Франциин делегат греческэ түлөөлөгшын мэдүүлгыг болохотой руунэ сэнгэжэ үзэг лэ. Саазалха шидхэбэринүүдыг гаргахагүй, ядахын сагта тэдэнэй гүйсэдхэхэгүй гэжэ греческэ правительствын найдуулан ушарһанын, Грецидехи саазалха шидхэбэринүүд тухай асуудал сентябрийн 29-нөө хойшо зогсоогдоһон хэбэртэйгээр баталан хэлэжэ, советска резюлюционн проектыг буруушаанан Чилин, Сальвадорай ба бусад хэдэн делегацинуудай, тэрэ тоодо США-гэй ба Англин делегацинуудай түлөөлөгшэд греческэ делегатай мэдүүлгыг шэбшээд үзэгдэ.

Ондоо гүрэнүүдэй дотоолын хэрэгүүдтэ хамаарахагүй гэжэ принцип, өөһэдгөө ашагтай болохотой сахия гэжэ урьалдаг ба бусад гүрэнүүдэй бодото дотоолын хэрэгүүдтэ тон дуратайгаар хамаарахад делегацинуудай түлөөлөгшэд билдагууша аашы А. Я. Вышинский элирүүлэн тэмдэглэе.

Түрүүлэгшээр һууһан Сарпер (Турци) болбол Грецидехи монархо-фашистска зэрлиг террорыг зогсоолгодо зориулагданын зохиотой шидхэбэрин гаргаха ябадала наад хэхэ гэжэ али болохоор оролдобо — делегатуудай үгэ хэлэлтэ болуулаха нэдлэгтэ гаргаба. Гэбэшье, хэдхэн минутын турша тоо арбад түлөөлөгшөөр үгэ хэтэрбэ башүүлэе. Тус асуудалаар тэнэ дурадхал оруулхыг хүсэнэ «инимэнэ энэ заседани дээрэ намда үгэ үгэгшэ гэжэ Парагвайн түлөөлөгшэ мэдүүлбэ.

Колумбийн түлөөлөгшэ энэ заседани дээрэ һүүлшын боложо үгэ хэлэхэдэ ингэжэ мэдүүлэе: манай делегаци хадаа саазалха ябадал болуулаха гэжэ урьалда хайша хэрэгээр хандахагүй байна. Политическэ гэмтэ ябадалай түлөө саазалха шидхэбэринүүд бүхы ороноудта болуулагдаха ябадалыг Политическэ комитет тулгаша ёһотой гэжэ дурадхала.

Генеральна Ассамблейн Политическэ тусхай комитет болбол ООН-эй, генеральна секретарьтай дэргэлдэ полевой алба ба полевой адаглан шэнжэлэгшэдэй резерв байгуулхыг дурадхалан, тусхай комитетдэй алидахыг зүбшэн хэлсэжэ дүүргэе. Энэ асуудал тушаа дискусси октябрийн 27-ной үдэр үргэлжэлэе. Хэдэн олон ороноудай (тусхайлан нэрлэлэе — БССР-эй, УССР-эй, Польшын, Гватемалын, Саудовска Аравин, Ливанай ба бусад гүрэнүүдэй) түлөөлөгшэд үгэ хэлэхэ,

Хожомдоһон хөөр. М. Миневсий фото-эрид.

Спортивна хронико

Городок городой физкультур нигүүд бэлэй спортивна сезондо найнаар бэлдэхэжэ байна. Энэ эршүүлэй хоккейна 4, эдиршүүлэй — 2 команданууд эмхидхэгдэе. Тэдэнэр 40 пар ботника ба коньки бэлдэхэн байха юм.

Түнхэнэй аймагй физкультурна организацинууд 40 пар коньки ба мун гимнастическэ брусая абанхай. Дунда ба долоон жэлэй бургуулинуудта хоккейна команданууд байтуулагдаба. Тэршэлэн болжоруухай бэлдэгдэжэ эхилэе.

Аймагй колхознигууд (Түнхэ) колхознигуудай шатарай турнир үнэгэрлэгдэе бэлдэхэжэ эхилбэ. Колхознигуудай дундаһаа аймагй чемпион ТКАЧ «Заря», «Красный пахарь», «Имять Кирова» ба 17-дохн партсездын нэрэмжэтэ колхозуудай абажа, нэгэ дорын санхуудыг ба матча партинуудыг үнэгэрлэе.

ШАТАР

Найдэртэ зориулагданын шатарай турнир

Октябрийн 26-да Улан-Удэ Охтябрьска резюлюционн 32-дох жэлэй ойдо зориулагданын, нэгдэхэ ба хоёрдохн разрядтай шагаршадай турнир эхилбэ.

Түрүүшын турта нэгдэхн разрядтай шатаршан Мелинсон Чимкуевта шүүгдэбэ. Мун Сергеев Фимидунтай, Ключко Можаровтай наалажа, эднэрэй партинууд тэнэ хэдэн дүүрбэд. Бурхинов Завдановтай наадахада француска парти эхэ зохиодоо захиалаад, яахаар байгараа алдуу хэжэ, шүүгдэбэ. Чернокозов Мамилон хоёртой парти хойшолуулагдаа.

ХРСНИКО

БМАССР-эй Министрүүдэй Совет болбол нүхэр Ф. В. Филиповые БМАССР-эй хүдөө ажахын Министрын орлогшо — хүтэбэрилхы кадрнуудай тайгааг начальнигаар томилбо.

БМАССР-эй Министрүүдэй Совет болбол нүхэр М. Г. Гершевичын ондоо хүдлэмэридэ ороһонтойна дашарамдуулан, БМАССР-эй хүдөө ажахын Министрын орлогшо — хүтэбэрилхы кадрнуудай тайгааг начальнигаар томилбо.

БМАССР-эй Министрүүдэй Совет болбол нүхэр М. Г. Гершевичын Советай дэргэдэхин хүдөөгэй ба колхозно барилгануудай Управлений начальнигаар томилбо.

Харюусалгата редактор Д. Д. ЛУБСАНОВ.

МҮНӨӨДЭР КИНО, ТЕАТРУУД БА КЛУБУУДА

Гүрэнэй Бурят-Монголой Лениной орденото опера ба баледэй театрта — «Пияцы» гэжэ оперо ба «Штраусана» гэжэ балет. «Прогресс» кинотеатртай — «Золтой найнаар тамараарайты», «Эрдэм» кинотеатртай — «Буял яажэ хатуузааб» (үдэр), «Тахир ба Зухра» гэжэ кино (үдэр), «Миханай комбинада клубта» — «Залуу гварди» (1-дэж сери), Паровозогонно заводой культурын Ордондо — «28 миллион хүнүүдэй үгэ» Хирпийсын заводой клубта — «Энжэргүй басганой».

Советскэ культурын ажал-ябуулагшадай делегаци Хитадта

Синьхуа агентствын мэдэсэлэнэй ёһоор, октябрийн 25-да советска культурын ажал-ябуулагшадай делегациин гэшүүд Пекинэй баруун тэгүүрхн деревинүүдтэ ошобо. Эдэниие угтахын тулада

хэдэн мянгаад хитад таряашад суглараа. Нэгэ деревнидэ болоһон митинг дээрэ 10 мянган хүн хадаа баадаһан байна. Делегациин гэршүүдтэ тэндэхин зон бэлэгүүдыг

барюулба. Митингын һүүлээр, К. Симонов ба делегациин ондоошыг гэшүүд таряашадай гэр байрануудта, нургуулинуудта ябажа үзөө.

Мүнөөнэй бурят-монгол хэлэндэхин союзтай ба союзгүй нүхэсэл мэдүүлэллүүдэй классификаци

Жэшэе: 1) Түргэн найнаар таряал — Баян таряан долгилох. Урган жэгдээр уһаалаа — Хүдэ колос гуйкагал. (Ш. Нимбуев. Байр, июур 20).

Хойрдох мэдүүлэллүүдхын нүхэсэл мэдүүлэллүүд боложо, нэгдэхэ мэдүүлэллүүд соо хэлэгдэнэй хойшолоныг тайлбарилна. Тингээд яахэб? гэжэн асуудалаа харюусана.

Этэ хэлэгдэнэй дээрлэнэ бурят-монгол хэлнэгэ эдлэб янзын дахалданын сложино мэдүүлэллүүд аһала олон юм гэжэн тобилолто гаргажа болоо. Эдэ бүтэмынь хүсэдөөр харуулаагүйбди, зарим элэ бэшэ байгуулагатай мэдүүлэллүүд тайлбарилгагүй үдөө, заримынь саашалаа гүнзэгтгөөр шэнжэлхэ хэрэгтэй. Гэбэшье, энэ элирүүлэгшэ шадаарамнай хадаа хуушан монгол башгыг хэлэлтэ мүн эдлэб янзын байгуулагатай мэдүүлэллүүдыг яаба-шы оложо шадахагүй байгаабын гэжэ сэхэ хэлэхэ баримта болоо. Коммунистическэ объектовые байгуулжа байгаа мүнөө үеин хүнэй нанал бодол ба хуушан сэхэхэй байлг манай хэлнэй синтаксическа байгуулгата харагдаха ёһотой байһанын элгтэ. Манай литература хэлэн хадаа арад зонийнгоо хүрсе, баян хэлнэй бүхы арга боломжыг агуулан хэрэгжэе ба өшө үгдэхэ һуури дээрэ мэдүүлэллүүдхын шэнэ шэнэ байгуулануудыг бии болшохо шадаа, эдэниивэ манай уранзохёолшод ба журналистнуудай зохиолууд соо уазабди. Энэ хэрэгтэ орд литература хэлнэй угаа эхэ нүгөө үзүүлһенинэ шалһал.

2) Залуу һуршин Забда залыгуй хүдэлнэ: Асалха бүрин ажалы соло бадарна, Хаяжэ бүрин түсөөбэй дүүрэхэнь дүтэлнэ (Д. Жалсарев, «Үнэн», № 155, 1949).

Ү. Союзгүй хэлэгшын нүхэсэл мэдүүлэллүүд боложо, нэгдэхэ мэдүүлэллүүд соо хэлэгдэнэй хойшолоныг тайлбарилна. Тингээд яахэб? гэжэн асуудалаа харюусана.

Жэшэе: 1) Абын бэшгэ харахадаа Хүүгэдэй баяр наһараа: Нюдэдэны толооро, гэрэцээ, Эжыгэ таалаа, дөхөрбэжээ. (Ш. Нимбуев. Шүүлэгшын дуун, июур 15).

3) Фронт ба тыл — нэгдэхэ мэдүүлэллүүдхын нүхэсэл мэдүүлэллүүд боложо, нэгдэхэ мэдүүлэллүүд соо хэлэгдэнэй хойшолоныг тайлбарилна. Тингээд яахэб? гэжэн асуудалаа харюусана.

Жэшэе: 1) Абын бэшгэ харахадаа Хүүгэдэй баяр наһараа: Нюдэдэны толооро, гэрэцээ, Эжыгэ таалаа, дөхөрбэжээ. (Ш. Нимбуев. Шүүлэгшын дуун, июур 15).

Хойр тохойгоо хойшо байлаша мэдүүлэллүүдхын нүхэсэл мэдүүлэллүүд боложо, нэгдэхэ мэдүүлэллүүд соо хэлэгдэнэй хойшолоныг тайлбарилна. Тингээд яахэб? гэжэн асуудалаа харюусана.